

संपादकीय देशाचे हित जोपासाव

राजकीय दृष्टिकोनातून पाहिले तर नेपाळमध्ये ‘व्यक्तिकेंद्री बदल’ किती टिकाऊ असतो, हा प्रश्न पुन्हा एकदा समोर आला आहे. आंदोलनातून निर्माण झालेल्या सरकारने प्रशासनातील सुधारणा करण्यासाठी सक्षम यंत्रणा उभी केली नाही, तर लोकांचा विश्वास डळमळीत होणे स्वाभाविक आहे. या संपूर्ण परिस्थितीकडे भारताने केवळ शेजारी देशातील अंतर्गत राजकारण म्हणून पाहता कामा नये. भारत आणि नेपाळ यांचे संबंध सांस्कृतिक, आर्थिक, धार्मिक आणि सामाजिकदृष्ट्याही अतिशय जवळचे आहेत. बिघडलेल्या संबंधांचा पहिला परिणाम सुरक्षा व्यवस्थेवर होऊ शकतो. खुल्या सीमेमुळे अस्थिरतेच्या काळात तस्करी, बनावट चलन, शस्त्रांची हालचाल किंवा गुन्हेगारी नेटवर्क सक्रिय होण्याचा धोका वाढतो. भारत आणि नेपाळ यांच्यातील सुरक्षा सहकार्य त्यामुळे अधिक महत्त्वाचे ठरते. याशिवाय भारत हा नेपाळचा सर्वात मोठा व्यापार भागीदार आहे. सीमावर्ती भागातील आंदोलन, वाहतूक अडथळे किंवा प्रशासनातील अस्थिरता यामुळे पुरवठा साखळी विस्कळीत होऊ शकते. त्याचा परिणाम दोन्ही देशांमधील उद्योग आणि सीमाभागातील अर्थव्यवस्थेवर होऊ शकतो.

नेपाळचा राजकीय इतिहास हा नेहमीच अस्थिरतेच्या आणि अचानक येणाऱ्या परिवर्तनांच्या लाटांनी वेढलेला राहिला आहे. राजेशाहीचा अंत, माओवादी बंडखोरी आणि त्यानंतर लोकशाहीचा स्वीकार अशा अनेक वळणांवरून गेलेला हा देश सध्या पुन्हा एकदा एका मोठ्या अंतर्गत संघर्षाच्या आणि तीव्र असंतोषाच्या उंबरठ्यावर उभा आहे. मार्च २०२६ च्या निवडणुकांमध्ये ज्या ‘जनरेशन झेड’ म्हणजेच तरुण पिढीने एका मोठ्या क्रांतीची अपेक्षा ठेवून रॅपर आणि काठमांडूचे माजी महापौर बालेंद्र शाह यांच्या हाती देशाची सूत्रे सोपवली होती, तीच तरुण पिढी आज त्यांच्याविरोधात रस्त्यावर उतरली आहे. ज्यांनी सत्तेच्या शिखरावर बसवले, त्यांनीच अवघ्या काही महिन्यांमध्ये विरोधाचा झेंडा हाती घेतल्यामुळे नेपाळमधील हा संघर्ष केवळ राजकीय उरलेला नाही, तर एका सामाजिक आणि आर्थिक असंतोषाचा ज्वालामुखी बनला आहे. या ताज्या आंदोलनांची ठिणगी काठमांडूच्या रस्त्यांवर पडली. एका राईड–शेअरिंग झ्रयव्हरने (गणेश नेपाळी) म्युनिसिपल पोलिसांसोबत झालेल्या वादामधून आणि प्रशासकीय जाचाला कंटाळून केल्या आत्मदहनानंतर तरुणांच्या संतापाचा उद्रेक झाला; परंतु हे केवळ एका घटनेचे तात्कालिक पर्यवसान नाही. या आंदोलनामागे खोलवर रुजलेली कारणे आहेत. शाह यांच्या सरकारने शहराच्या सुशोभीकरणाच्या आणि शिस्तीच्या नावाखाली हजारो गरीब आणि भूमिहीन झोपडीधारकांना पुनर्वसनाशिवाय बेघर केले. गरिबांना थेट रस्त्यावर आणणाऱ्या या मोहिमांमुळे प्रशासकीय क्रूरतेचा चेहरा समोर आला आणि नेपाळमध्ये नव्याने आंदोलन पेटले. आर्थिक संकट, बेरोजगारी आणि वाढत्या महागाईमुळे आधीच होरपळत असलेल्या नेपाळी तरुणांना नवीन सरकारकडून रोजगाराच्या संधी आणि सहानुभूतीची अपेक्षा होती; परंतु त्याऐवजी त्यांना दंडात्मक कारवाया, प्रशासकीय हुकूमशाही आणि गरिबांना टागॅट करणारी धोरणे पाहायला मिळाली. शाह यांच्या विरोधातील या तीव्र नाराजीचे विश्लेषण करताना त्यांच्या कार्यपद्धतीचा अभ्यास करणे गरजेचे ठरते. शाह हे पारंपरिक नेपाळी राजकारणाला कंटाळलेल्या मतदारांसाठी बदलचा एक मोठा चेहरा म्हणून पुढे आले होते. त्यांचा आक्रमक आणि स्पष्टवक्ता स्वभाव तरुणांना आकर्षित करत होता; मात्र सत्तेवर आल्यानंतर हाच आक्रमक स्वभाव एकाधिकारशाही आणि असेंवेदनशीलतेमध्ये बदलल्याचा आरोप आता होत आहे. विरोधकांचे म्हणणे ऐकून न घेणे, ‘सोशल मीडिया’ आणि माध्यमांवर अघोषित बंधने आणण्याचा प्रयत्न करणे आणि जमिनीवरील गरिबांच्या वास्तववादी समस्यांकडे पूर्णपणे डोळेझाक करणे, यामुळे त्यांची लोकप्रियता कमालीची घसरली आहे. ज्या लोकशाही आणि मानवी हक्कांच्या नावावर त्यांनी तरुणांची मते मिळवली, त्याच हक्कांची पायमल्ली नव्या राजवटीत होत असल्याचा सूर उमटत असल्यामुळे शाह सध्या कमालीचे बचावात्मक भूमिकेत आले आहेत. नेपाळमधील या अंतर्गत राजकीय आणि सामाजिक अस्थिरतेचे पडसाद केवळ त्यांच्या सीमांपुरते मर्यादित राहू शकत नाहीत, कारण नेपाळचे भारताशी असलेले संबंध अत्यंत जिव्हाळ्याचे आणि भौगोलिकदृष्ट्या संवेदनशील आहेत. दोन्ही देशांमध्ये असलेली खुली सीमा ही एका बाजूने दोन्ही संस्कृतींना जोडणारा दुवा असली, तरी नेपाळमधील अस्थिरतेच्या काळात ती भारताच्या अंतर्गत सुरक्षेसाठी मोठी चिंतेची बाब ठरते. नेपाळमध्ये अंतर्गत संघर्ष वाढल्यास किंवा कायदा–सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण झाल्यास सीमेपलीकडून होणारी गुन्हेगारी, अमली पदार्थांची तस्करी आणि भारतविरोधी घटकांची घुसखोरी वाढण्याचा थेट धोका निर्माण होतो.नेपाळमध्ये जेव्हा अंतर्गत असंतोष किंवा राजकीय पोकळी निर्माण होते, तेव्हा चीनसारख्या परकीय शक्तींना तिथे आपला प्रभाव वाढवण्याची मोठी संधी मिळते. नेपाळला या संकटातून बाहेर काढण्यासाठी शाह यांना त्यांच्या प्रशासकीय भूमिकेत बदल करून गरिबांना आणि तरुणांना विश्वासात घ्यावे लागेल. दरम्यान, भारतासाठी हा काळ अत्यंत सावधगिरीने पावले टाकण्याचा आहे. नेपाळचा हा अंतर्गत संघर्ष शांत व्हावा आणि तिथे स्थिर सरकार राहावे, यातच भारताचेही हित सामावले आहे.

मारबत उत्सव आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नेण्याच्या प्रयत्नात सरकारने मुख्य समस्या घेऊन येणाऱ्या बडग्यांच्या धारदार आवाजाला बोथट केले!

मारबत उत्सव आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नेण्याचे कार्य सरकारने केले याचे मनापासून स्वागत.परंतु या उत्सवाच्या दरम्यान राज्यातील वर्षभरातील राजकीय–सामाजिक समस्यां, उथलपुथल आणि इतर समस्यांच्या बाबतीत निघणारे बडगे नागपूरकरांसह संपूर्ण महाराष्ट्राचे आकर्षण रहायचे परंतु ते यावर्षी तसे काही दिसले नाही व चर्चेचा विषय सुध्दा बनले नाही त्यामुळे मारबत बडग्यांना घेऊन गेली की काय असे सर्वत्र चित्र दिसत होते.मारबत उत्सव हा नागपूरकरांनासाठी ऐतिहासिक आणि पारंपरिक उत्सव आहे.मारबत उत्सवाची सुरुवात स्वतंत्रपुर्व काळापासून म्हणजे इंग्रजांच्या काळात सुरु करण्यात आली. यामागचा मुख्य उदेश म्हणजे लोकांना एकत्रित करून इंग्रजांविरुध्द मोठा लढा उभा करणे. कालांतराने हा उत्सव समाजातील वाईट चालीरितीचा व वाईट रुढींचा नाश आणि चांगल्या गोष्टींना प्रोत्साहन देणे हे या सणाचे उद्दीष्ट ठरले. येणारे विघ्न दुर करण्यासाठी १८८१ मध्ये काळ्या मारबतीची सुरुवात झाली.यानंतर १८८४मध्ये पिवळ्या मारबतीची सुरुवात झाली.आज काळ्या मारबतीला १४५ वर्षे पूर्ण झाले तर पिवळ्या मारबतीला १४२ वर्षे पूर्ण होत आहे हा एक इतिहास

आहे.परंतु सरकारने मारबत उत्सव आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नेण्याच्या प्रयत्नात बडग्यांना महापालिकेने पायाखाली तुडविल्याचे दिसून आले. कारण यावर्षी मारबत उत्सवातदेश–विदेशातील प्रमुख पाहुणे मंडळी व राज्यातील राजकीय नेते प्रामुख्याने उपस्थित होते. यात परदेशी पाहुण्यांनमध्ये पॅट्रिक लेव्हेरीनो (फ्रान्सचे मुंबईतील कौन्सुल जनरल),मोनिका नागेलगार्ड(नॉर्वे चे मुंबईतील कौन्सुल जनरल),पेट्र थोमन (फिनलंडच्या हेड ऑफ मिशन आणि कौन्सुल जनरल) आणि क्रीडा क्षेत्रातील उमेश यादव (भारतीय क्रिकेटपटू) व चित्रपट सुष्टीतील जॅकी श्राॅफ(प्रसिद्ध अभिनेते), अंकुश चौधरी,दिग्दर्शक सुभाष घई इत्यादी नेते मान्यवरांसह अनेक मंत्री व राजकीय पुढारी प्रामुख्याने उपस्थित होते.त्यामुळे मारबत उत्सवात हीच मंडळी आकर्षण बनली व बडग्यांचे आकर्षण आपोआप कमी झाल्याचे दिसून आले.पुर्वी नागपूरूमध्ये जेवढे काही बडगे निघायचे त्यांची गुंज (आवाज) संपूर्ण भारतभर जायची व सर्वत्र मोठ्या प्रमाणात चर्चा व्हायची. कारण यात जनसामान्यांच्या आवाज, समस्या व जनतेचा आक्रोश असलेल्या बडग्या व त्यांचा जल्लोष आणि सत्तेत असलेल्या सरकारला एक चांगला संदेश देऊन

जागृत करणे बगडग्यांचे मुख्य उद्दिष्ट रहायचे परंतु यंदा समाज जागृतीची बडग्यांची धारदार तलवार मनपाने बोथट केली व बडग्यापासून मिळणारा जनसामान्यांचा संदेश व आनंद दुरावला.त्यामुळे असे वाटत आहे की, सरकारला समज देणारा बडग्यांचा आवाज सरकारने पुर्णतः दाबला की काय असे चित्र दिसून आले.कारण बडग्याच्या माध्यमातून शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या,दुष्काळ,पेपर फुटीच्या प्रकरणातील गुन्हेगार,रोडचे खड्डे, महिलांवरील अत्याचार, अशोक खरात सारखे प्रकरण, भ्रष्टाचार,घोटाळेबाज, टीईटी घोटाळा, महागाई, बेरोजगारी, एमपीएससी घोटाळा,आरक्षण,एआयमुळे बेरोजगारांवर आलेले संकट व वर्षभर घडलेल्या मुद्दांवर निघालेल्या घटनांवरील जाब विचारण्याची संधी बडग्यांनी गमावली की काय असे चित्र यावर्षी स्पष्ट दिसून आले. उलट पाकिस्तान, दहशतवाद आणि स्मार्ट मीटरविरोधापु्रस्तेच राजकीय–सामाजिक भाष्य अधिक ठळक राहिले.त्यामुळे बडग्यांचा आवाज मनपाने मारबत उत्सवाच्या दरम्यान दाबला की काय असे वाटायला लागले.त्याचप्रमाणे महापालिकेने मारबत उत्सव ग्लोबल करण्यासाठी आणलेल्या व्हिआयपी झगमगाटामुळे

बडग्यांचा धारदार आवाज बोथड केला.यावर्षी नागपूरची परंपरा व्हिआयपी झगमगाटात पुर्णपणे हरवली की, काय असे चित्र दिसून आले.मारबत नेहमीप्रमाणे निघाली आणि घेऊन जा गेे मारबतच्या आवाजाचा गजरही सर्वत्र झाला,परंतु सत्तेने सरकारला जाब विचारणाऱ्या बडग्यांना धाराशाही करून त्यांचा आवाज बोथट केला. त्यामुळे नागपूरकरांना शंका आहे की, बडग्यांना मारबत घेऊन गेली की काय! असे वाटायला लागले. मारबत उत्सवाच्या निमित्ताने राज्यातील जनतेच्या समस्या, अडीअडचणी, बेरोजगारीची समस्या, पेपर फुटीमुळे विद्यार्थ्यांच्या समस्या, शेतकऱ्यांच्या समस्या,एमपीएससी पेपर फुटी प्रकरण इत्यादी अनेक समस्यांचा अंबार सरकारपर्यंत पोहचविण्याचे काम बडग्यांच्या माध्यमातून नेहमीच होत होते आणि याची चर्चा नागपूरपासून राज्यभर आणि राज्यापासून देशभर रहात होती.परंतु या सर्व समस्या राजकीय पुढारी व व्हिआपी लोकांनी संपुष्टात आणल्याचे दिसून आले.नागपूर मारबत उत्सवात बडग्यांचा जल्लोष किंवा आवाज नाही म्हणजे राज्यात काहीच समस्या नसून सर्व काही ठीक आहे अशा पध्दतीचा मारबत उत्सव यावर्षी दिसून आला.त्याचप्रमाणे

यावर्षी राजकीय– सामाजिक प्रश्नांवरचा आवाज क्षीण झाल्याचे दिसून आले. मारबत– बडग्याचा हा सोहळा इंग्रजांच्या सत्तेला आव्हान देत सुरू झाला.तेव्हापासुन अन्याय, भ्रष्टाचार, अत्याचार, आणि सरकारच्या चुकीच्या धोरणाविरोधात बडग्यांनी नेहमी आवाज उठविला आहे.परंतू यंदा मात्र वर्षभर गाजलेल्या अनेक राजकीय– सामाजिक प्रश्नांवर अपेक्षित उपरोध दिसला नाही. त्यामुळे घेऊन जा गेे मारबतचा गजर झाला खरा, पण बडग्यातून सत्तेला जाब विचारणारा आवाज यावर्षी मात्र क्षीण राहिला हे दुर्भाग्य म्हणावे लागेल. लेखक

रमेश कृष्णराव लांजेवार (स्वतंत्र पत्रकार)

मो.नं.९९२१६९०७७९, नागपूर.

हरतालिका तृतीया हा अखंड सौभाग्य आणि पतीच्या उदंड

आयुष्यासाठी मानला जाणारा अत्यंत पवित्र आणि महत्त्वाचा सण

हरतालिका तृतीया हा अखंड सौभाग्य आणि पतीच्या उदंड आयुष्यासाठी मानला जाणारा अत्यंत पवित्र आणि महत्त्वाचा सण आहे. भाद्रपद महिन्याच्या शुद्ध तृतीयेला हे व्रत केले जाते, ज्यामध्ये महिला आणि कुमारिका कडक उपवास ेवून भगवान शिव आणि माता पार्वतीची मनोभावे पूजा करतात. पौराणिक कथेनुसार, माता पार्वतीने महादेवाला पतीरूपात मिळवण्यासाठी जंगलात जाऊन कठोर तपश्चर्या केली होती आणि याच दिवशी शंकराने त्यांचा स्वीकार केला होता. निष्ठा, भक्ती आणि त्यागाचे प्रतीक असलेल्या या व्रताची पूजा कशी करावी आणि त्यासाठी कोणते साहित्य लागते, याची सविस्तर माहिती खालीलप्रमाणे :

हरतालिका तीज हा विवाहित महिलांसाठी महत्त्वाचा सण मानला जातो. यंदा १४ सप्टेंबर २०२६ रोजी गणेश चतुर्थीसोबत हरतालिका तीज येत आहे. या दिवशी महिला भगवान शिव आणि माता पार्वतीची पूजा करून पतीच्या दीर्घायुष्यासाठी व्रत करतात. **शिव-पार्वतीच्या मूर्ती** हरतालिका तीजच्या पूजेसाठी शिव, पार्वती आणि भगवान गणेशाच्या मातीच्या किंवा वाळूच्या प्रतिमा तयार केल्या जातात. पूजा झाल्यानंतर या प्रतिमांचे विविर्जन करण्याची परंपरा आहे. पूजेसाठी लाल चुनरी, बिंदी, बांगड्या, मेहंदी, सिंदूर, कुंकू, काजळ, कंगवा, जोडवी, पेंजण यांसारखे सौभाग्याचे साहित्य ठेवले जाते. या साहित्याला पूजेमध्ये विशेष महत्त्व असते. रोळी, अक्षता, हळद, चंदन, मोली, कापूर, कापूस, उदबची, तुपाचा दिवा आणि माचिस यांसारख्या वस्तू पूजेसाठी आवश्यक असतात.भगवान शिवाच्या पूजेसाठी बेलपत्राला विशेष महत्त्व आहे. यासोबत फुले, फुलांच्या माळा, दुर्वा आणि शमीची पानेही पूजेसाठी

ठेवली जातात. पूजेसाठी फळे, मिठाई, खीर, हलवा आणि भिजवलेले हरभरे यांचा नैवेद्य दाखवला जातो. आपल्या परंपरेनुसार नैवेद्याच्या पदार्थांमध्ये बदल केला जाऊ शकतो. पूजेसाठी कलश, स्वच्छ पाणी आणि गंगाजल ठेवले जाते. कलशासोबत नारळ आणि पूजेसाठी आवश्यक इतर साहित्याचीही तयारी केली जाते. शिव-पार्वतीच्या पूजेसाठी पंचामृत तयार केले जाते. यासाठी दूध, दही, मध, साखर आणि

तूप या पदार्थांचा वापर केला जातो. पूजेसाठी पान, सुपारी, कच्ची हळदीच्या गाठी, गहू किंवा तांदूळ आणि कच्चा सूत यांसारखे साहित्यही आवश्यक असते.पूजेसाठी चौकी किंवा आसन तयार केले जाते. मंडपासाठी केळीची पाने आणि सजावटीसाठी फुले वापरली जातात. पूजा सुरु करण्यापूर्वी सर्व साहित्य व्यवस्थित मांडून ठेवणे सोयीचे ठरते. हरतालिका तीजचे व्रत अनेक महिला निर्जला ठेवतात. म्हणजेच या दिवशी अन्न आणि पाणी ग्रहण केले जात नाही. मात्र, आरोग्याच्या दृष्टीने उपवास करण्यापूर्वी स्वतःच्या प्रकृतीचा विचार करणे महत्त्वाचे आहे. हरतालिका तीजच्या दिवशी रात्री जागरणाला धार्मिक महत्त्व दिले जाते. तसेच शिव-पार्वतीची पूजा केल्यानंतर हरतालिका तीजची कथा ऐकण्याची परंपरा आहे. दुसऱ्या दिवशी सूर्योदयानंतर व्रत सोडले जाते.

नशा बंदी ही काळाची गरज नसता वाईट परिणाम

नशामुक्ती अभियानाचा मुख्य उद्देश मादक द्रव्यांपासून मुक्त करणे, तरुणाईला जागृत करणे आणि नशा व्यक्तींचे पुनर्वसन करणे ही आहेत. म्हणजे नशामुक्ती अभियान निरोगी जीवन आणि आनंददायी समाज घडविण्यासाठी महत्त्वपूर्ण आहे. त्यासाठी देशातील तरुणाईमध्ये नशामुक्ती विषयी जनजागृती अतिशय महत्त्वाची आहे. काही ठिकाणी नशा करून गळफास घेतल्याची उदाहरणे आहेत. तसेच अपघात झालेले आहेत तरी सुद्धा आकस्मिक मृत्यूची नोंद केली जाते. बस देपोच्या परिसरात, रेल्वे पटरी, पडीत इमारतीमध्ये, वस्ती नसलेल्या रस्त्याच्या बाजूच्या झुडपात, फुटपाथ, रेल्वे प्लॅटफॉर्मवर इत्यादी ठिकाणी नशा करणारी मुले व वृद्ध व्यक्ती पाहायला मिळतात. यासाठी देशातील प्रत्येक जिल्ह्यात नशामुक्तीसाठी जनजागृती झाली पाहिजे. त्यासाठी मादक द्रव्यांच्या सेवनामुळे होणारे वाईट परिणाम सुजाण नागरिकांना सांगावे लागतील. यामध्ये सामाजिक

संस्था, शिक्षण संस्था, विविध स्वयंसेवी संस्था अशा संस्थांमार्फत जनजागृतीची मोहीम हाती घ्यावी. तसेच त्या आनुषंगाने विविध कार्यक्रम राबविण्यात यावेत. व्यसनाधीन झालेल्या नागरिकांचे सुद्धा योग्यप्रकारे समुपदेशन करून त्यांचे पुनर्वसन करण्यात यावेत. यातून निरोगी समाज कसा निर्माण करता येईल त्या दृष्टिकोनातून मादक द्रव्यांचे प्रमाण कमी करेता येईल, त्याप्रमाणे प्रयत्न करावा. यातून देशात निरोगी समाज निर्माण करता येईल. याचा चांगला परिणाम लोकांचे सरासरी आयुर्मान वाढण्याला मदत होणार आहे. याला कारण वैद्यकीय सेवा आणि पोषण आहार म्हणता येईल. याच्या जोडीला नशामुक्ती महत्त्वाची आहे. सध्या देशात मादक द्रव्यांचा विचार केल्यास यात तरुण पिढी जास्त आहारी गेलेली दिसत आहे. यामुळे विकसित भारत राष्ट्र कसे होणार? केवळ जनजागृती करून चालणार नाही, तर शासन पातळीवर कायदेशीर कारवाई होणे आवश्यक आहे. एकीकडे मादक द्रव्यांचे सेवन करण्यास प्रतिबंध

करणे आणि दुसरीकडे शासन मान्य देशी दारूचे दुकान म्हणून मान्यता देणे. त्याला सुजाण नागरिकांनी विरोध केल्यास शासनाचा महसूल बुडतो अशी आरडाओरड सुरु केली जाते. मात्र यावरती कायदेशीरपणे प्रतिबंध होणे गरजेचे आहे. यासाठी सामूहिक जागृती, पथनाट्य व पोस्टर्स लावून जनजागृती केली जात आहे. काही ठिकाणी तरुण पिढी बरबाद होऊ नये म्हणून दुकाने बंद करण्याचा प्रयत्न सुद्धा झाला. दारूची दुकाने काही दिवस बंद करण्यात आली. मात्र काही दिवसांनी पुन्हा दारूची

दुकाने सुरु करण्यात आली. मादक द्रव्यांच्या सेवनाने गंभीर आजार, मानसिकदृष्ट्या खचून जाणे, कर्जबाजारी, शारीरिक समस्या अशा अनेक समस्या निर्माण होत आहेत. ग्रामीण भागात अनेकांचे संसार उद्ध्वस्त होत चालले आहेत. काही ठिकाणी मुलांना वडिलांच्या मादक द्रव्यांच्या सेवनाने शाळा शिकण्याची इच्छा असून सुद्धा घरची आर्थिक परिस्थिती नसल्यामुळे अर्धवट शाळा सोडून तुटपुंज्या पगारावर बारा तास काम करण्याची वेळ आली आहे. त्यामुळे देशातील

दारिद्र्य निर्मूलन होणार नाही. यात गरीब अधिक गरीब होत जाणार आणि श्रीमंत अधिक श्रीमंत होत जाणार आहे. जर भारत सरकारला देश विकसित करायचा असेल तर ही आर्थिक दरी कमी करावी लागणार आहे. ज्या गरिबांसाठी योजना आहेत त्या गरिबांपर्यंत पोहोचल्या पाहिजेत. तसेच त्यांना त्यांच्या मूलभूत हक्कांची जाणीव करून द्यायला हवी. नशामुक्ती भारत अभियान राबविताना मादक द्रव्यांच्या सेवनाने जे दुष्परिणाम निर्माण होतात त्याची प्रत्येक जिल्ह्यात जनजागृती होणे गरजेचे आहे. तेव्हा तरुणाई नशेच्या आहारी न जाता ग्रंथालयात गेले पाहिजेत. चांगल्या लेखकांच्या पुस्तकांचे वाचन करायला हवे. दररोज वर्तमानपत्रे वाचल्याने सामजून परिसरातील घडामोडी आपजून चांगल्या मार्गाचा अवलंब करू शकतो. म्हणजे नकळत असा बदल घडत असतो. हे भविष्याच्या दृष्टीने चांगले आहे. तेव्हा देशात विकासाच्या दृष्टिकोनातून नशामुक्ती भारत अभियान देशातील प्रत्येक जिल्ह्यात राबविणे गरजेचे आहे.

महाराष्ट्रासह देशात गणेशोत्सवाची जय्यत तयारी!

संपूर्ण सृष्टीचे पालनहार देवाधिदेव महादेव भोले शंकर,तर त्यांचे पुत्र गणपती बाप्पा विघ्नहर्ता व ज्ञानदाता सागर आहेत. त्यामुळेच श्रीगणेशांना सर्वच बाबतीत प्रथम स्थान देण्यात आले आहे. गणपती बाप्पा हिंदू धर्मातील आराध्य दैवत मानल्या जाते. कोणतीही पुजा-अर्चना असो सर्वप्रथम श्रीगणेशाची पूजा केली जाते. नंतरच इतर देवतांची पूजा केली जाते.कारण श्रीगणेश म्हणजे बुद्धीचा सागर,शांतीचे प्रतीक व बालगोपालांचे आवडते दैवत. देशात कोणत्याही देवी-देवतांची पुजा असो,परंतु आरतीची सुरुवात गणपतीच्या आरती पासून होत असते.याचाच अर्थ पृथ्वीतलावर गणेश वंदनेला सर्वप्रथम प्राधान्य देण्यात येते.रावणासारख्या महाकाय शक्तीला रोखण्याचे काम सुध्दा श्रीगणेशांनी केले.श्रीगणेशांना अनेक नावांनी संबोधले जाते गौरी पुत्र,अष्टविनायक अशा अनेक नावांनी श्रीगणेशांची पुजाअर्चना केली जाते.गणेशजी देवता आदिदेव असल्याने त्यांचे प्रत्येक युगात वेगवेगळे अवतार पहायला मिळतात.गणेशजीला चार हात असतात हे चारही हात म्हणजे वेगवेगळ्या दिशांमध्ये व्यापकतेचे प्रतिक मानल्या जाते.देवी पार्वती

आंधोळीला गेली असता गणपतीला पार्वतीने सांगितले की माझी आंधोळ होत नाही तोपर्यंत घरात कुणालाही प्रवेश घायचा नाही.गणपतीने आई पार्वतीला वचन दिले की ठीक आहे.कोणालाही घरात प्रवेश करू देणार नाही. परंतु तेवढ्यात भगवान शंकरजी दारात आले आणि म्हणाले की बेटा हे माझे घर आहे मला घरात जाऊदे.गणेशजीने भगवान शंकरजींना प्रवेश नाकारला व क्रोधित होवून गणपतीचे डोके त्याच्या धडापासून वेगळे केले.हे पाहुण आई विचलित झाली व काही क्षणातच शंकरजीला आपली चूक लक्षात आली आणि आपल्या दैवी शक्तीच्या आधारावर गणपतीच्या धड्यावर गजाचे मस्त ठेवले आणि गणपतीला जिवदान मिळाले.भगवान शंकरजीनी आपली चुक कबुल करत संपूर्ण ब्रम्हांडात गर्जना केली की पुजेचा पहिला मान गणपतीला दिला जाईल असे गणपतीला वर्दान दिले.म्हणुनच गणपतीची प्रथम पुजा केली जाते.श्रीगणेशजी विवाहित होते त्यांना दोन बायका होत्या एकीचं नाव रिद्धी आणि दुसरीचे नाव सिद्धी होते.यांना दोन मुलं होती शुभ आणि लाभ त्यामुळे प्रथम पुजा गणेशची होते व सोबतच शुभ-लाभ दिसून येते.यात आपल्याला सर्वत्र शुभ संकेत दिसून येतात.

आपल्याला अनेक पुराणांमध्ये गणपतीचे अनेक नावे पहायला मिळतात यात एकदंत, विनायक, लंबोदर,भालचंद्र,गजानन इत्यादी विभिन्न नावांनी आपण श्रीगणेशाची आराधना करीत असतो. त्याचप्रमाणे ज्योतिष शास्त्रानुसार श्रीगणेशांना केतू म्हणून ओळखले जाते केतू हा शांत ग्रह असल्याने संपूर्ण सृष्टीत सावलीची भुमिका पार पाडते व राहु ग्रहांच्या विरोधात सदैव ठाम भूमिका बजावीत असते. त्यामुळेच म्हणतात विरोधाशिवाय ज्ञान नसते आणि ज्ञानाशिवाय

मुक्ती नसते. त्यामुळे गणपती देवता हिंदू धर्मातील बुद्धीचा अधिष्ठाता, विघ्नांचा नियंत्रक मानला जाणारा देव आहे म्हणूनच श्रीगणेशाला आपण विघ्नहर्ता म्हणतो.भारत अनेक धर्मांनी, जाती-पंथांने विनलेला देश आहे.त्यामुळे प्रत्येक धर्म आपापल्या पद्धतीने आपापल्या संस्कृती प्रमाणे सण साजरे करतांना दिसतात.भारतात प्रत्येक दिवसाला आगळेवेगळे महत्त्व असून वेगवेगळ्या देवी-देवतांची महत्त्व आहे त्यापध्दतीने पुजा-अर्चना केली जाते.प्रत्येक गणेश चतुर्थीला

गणेशाची आराधना करून भक्तगण आपली मनोकामना पूर्ण करण्याचा सर्वच प्रयत्न करतात.परंतु भाद्रपद महिन्यातील शुद्ध चतुर्थी म्हणजे गणेशोत्सव.गणेशमुर्तीची स्थापना करून गणेशोत्सव तब्बल १0 दिवस चालतो.या कालावधीत महाराष्ट्रासह संपूर्ण भारतात आपल्याला रोषणाईची झगमगाट दिसून येते.यापध्दतीने गणेशोत्सवाचा आनंद संपूर्ण लोक मोठ्या उत्साहाने व गुना गोविंदाने साजरा करतात.लोक गणेशोत्सवात इतके तल्लीन होऊन जातात की १0 दिवस कसे गेले हे कोणालाच कळत नाही.गणपती बाप्पा पुन्हा लवकर यावा यासाठी गणपती बाप्पा मोरया पुढच्या वर्षी लवकर याघोषणांचा गजर करत गणपती बाप्पाला निरोप दिला जातो.इंग्रजांना शह देण्यासाठीच लोकमान्य टिळकांनी सार्वजनिक गणेशोत्सव सुरुवात केली.गणेशोत्सवाच्या निमित्ताने जनजागृती करून इंग्रजां विरुद्ध मोठा लढा उभारला व आक्रमक पवित्रा निर्माण केला.त्यामुळे गणेशोत्सव हा सण स्वतंत्र लढ्यासाठी सूध्दा कारगर सिध्द झाला. लोकमान्य टिळकांनी गणेशोत्सवाची लावलेली परंपरा आजही संपूर्ण महाराष्ट्रासह भारतात दिसुन येते. त्यामुळेच महाराष्ट्रात

रमेश कृष्णराव लांजेवार (स्वतंत्र पत्रकार) मो.नं.९९२१६९0७७९, नागपूर.

गणेशोत्सव मोठ्या उत्साहाने साजरा केला जातो.पुराणानुसार परशुराम एकवीस वेळा पृथ्वी निःक्षत्रिय करून कैलासी आले असता दरबार रक्षक गणेशाने त्यास अडवले व दोघांमध्ये घनघोर युद्ध झाले.यात परशुरामाच्या परशुमुळे गणेशाचा एक दात तुटला त्यामुळे श्रीगणेशांना एकदंत सूध्दा म्हणतात असे पुराणामध्ये नमुद आहे.गणेशाला पुजेचे स्थान प्रथम असल्याने आपण पाहतो प्रत्येक मंदिरात आपल्याला गणेशाची मूर्ती दिसुन येते ते मग कोणतेही मंदिर असो. गणेशाचे मुख्य वाहन मुशकराज (उंदीर) त्यामुळे श्रीगणेशा सोबतच उंदराची सूध्दा पुजा-अर्चना केली जाते.पुजेमध्ये मुख्यत्वेकरून दुर्वा, बेल-फुल,शम्मीपत्र,शेंदूर

यांचा मुख्यत्वे करून वापर होतो. भारतात श्रीगणेशांची अनेक मोठ-मोठी नामांकित मंदिरे आहेत. त्याचबरोबर नेपाळमध्ये आपल्याला गणेशाची असंख्य मंदिरे पहायला मिळतात.कारण श्रीगणेश हे विघ्नहर्ता आहेत त्यामुळे महाराष्ट्रातील प्रत्येक घरामध्ये मुख्य दारावर गणपतीची फोटो आपल्याला दिसुन येते.मानवजातीला देवी-देवतांनी पृथ्वीची रक्षा करण्यासाठी पृथ्वीतलावर जन्म दिला.परंतु मानवजातीने या धर्तीमातेचा दुरुपयोग केल्यामुळे पृथ्वीतलावरील निसर्गाचा दिवसेंदिवस ह्यास होत आहे.याला वाचविण्यासाठी गणेशोत्सवाच्या निमित्ताने महाराष्ट्रासह संपूर्ण भारतात १0 दिवस वृक्ष लागवडीची मोहीम सरकार मार्फत,प्रशासना मार्फत, शाळा-महाविद्यालय, सामाजिक संस्थांमध्ये व संपूर्ण गणेश मंडळांच्या मार्फत वृक्षारोपण व्हायला पाहिजे.यामुळे संपूर्ण भारतात हिरवागार गालिचा निर्माण होईल व येणारे महाप्रलय रोखण्यास मोठी मदत होईल, पृथ्वीचे संतुलन राखण्यास मोठी मदत होईल व सर्वत्र हिरवागार गालिचा पसरलेला दिसुन येईल.यातही आपल्याला गणेशोत्सवाचा आनंद अवश्य दिसून येईल.गणपती बाप्पा मोरया!

‘ऑंजळभर पाण्या’चे शतक

कोकण विभागातील रायगड जिल्ह्यातील महाडमधील ऐतिहासिक अशा चवदार तळ्याचा सत्याग्रह २0 मार्च १९२७ रोजी थोर प्रज्ञावंत महामानव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी दलितांना पाण्याचा हक्क मिळण्यासाठी केला. या ऐतिहासिक घटनेच्या शतक महोत्सवाला शुक्रवारपासून सुरुवात झाली आहे. या ऐतिहासिक दिनाचे महत्त्व लक्षात घेऊन शुक्रवारी सकाळी ८.३0 वाजता रायगड पोलीस दलातर्फे २१ पोलिसांच्या वतीने भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना चवदार तळ्याच्या प्रांगणामध्ये मानवंदना देण्यात आली. यावेळी महाराष्ट्र राज्याचे समाज कल्याण मंत्री संजय शिरसाट, फलोत्पादन, रोजगार हमी, खार जमीन विकास मंत्री भरतशेट गोगावले,

विविध शासकीय अधिकारी आणि बाबासाहेबांची लेकरे उपस्थित होती. त्यानंतर महाराष्ट्र राज्याचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, रायगड जिल्ह्याच्या पालकमंत्री अदिती तटकरे व अन्य मान्यवर उपस्थित होते. राज्याचे मुख्यमंत्री यांनी प्रथम बाबासाहेबांच्या पुतळ्याला अभिवादन केले. त्यानंतर महाडच्या ऐतिहासिक भूमीवर असलेल्या भारतीय राज्य घटनेचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या पूर्णाकृती पुतळ्यावर हेलिकॉप्टरमधून पुष्पवृष्टी करण्यात आली. या पुतळ्याच्या खाली हा संगर केवळ पाण्यासाठी नसून मानवी मूलभूत हक्कांसाठी आहे असे भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी लिहिले आहे. बाबासाहेबांच्या पुतळ्याच्या समोर २0 मार्च ही तारीख झेंडूंच्या फुलांनी सजवलेली होती, तर बाजूने झेंडूंच्या

फुलांच्या माळा करून लावल्या होत्या. त्यामुळे बाबासाहेबांचा पुतळा अधिक आकर्षित दिसत होता. चवदार तळ्याच्या बाजूच्या काठावर झेंडूंच्या फुलांच्या माळा करून लावल्या होत्या. बाजूने मंडप उभारले होते. स्मारक फुलांनी सजवले होते. उपस्थित आंबेडकरी अनुयायांना बसण्यासाठी व्यवस्था केली होती, तर चवदार तळ्याच्या बाजूने आकर्षक सजावट आणि विद्युत रोषणाई करण्यात आलेली होती. त्यामुळे चवदार तळ्याच्या सत्याग्रहाच्या बाबासाहेबांच्या आठवणींना पुन्हा उजाळा मिळाला. प्रत्येक आंबेडकरी अनुयायी बाबासाहेबांना अभिवादन करीत होता. त्या परिसरात आंबेडकरी साहित्याची पुस्तके सवलतीच्या दरात विक्रीस ठेवण्यास आलेली होती. अनेक आंबेडकरी नेत्यांच्या सभा परिसरात सुरू होत्या. त्यात गायन पार्टीचा कार्यक्रम जोरात चालू होता. अनेक आंबेडकरी कार्यकर्ते बाबासाहेबांची गाणी ऐकण्यात गुंग होते. भीम सैनिकांच्या प्रचंड

गर्दीने पूर्ण परिसर फुलून गेला होता. कडक उन्हाची तमा न मानता आंबेडकरी अनुयायी बाबासाहेबांच्या नावाच्या घोषणा देऊन बाबासाहेबांचा जय जयकार करत होते. आज जे आपण माणूस म्हणून जगतो आहोत त्याचे एकमेव कारण म्हणजे बाबासाहेब होय, याची पूर्ण कल्पना त्यांना आहे. राज्याचे मुख्यमंत्री यांनी या ठिकाणी उपस्थित आंबेडकरी अनुयांना मार्गदर्शन करताना त्यांनी या ऐतिहासिक भूमीत जीर्णोद्दाराचा संकल्प केला आहे.

या ऐतिहासिक घटनेचे साक्षीदार होण्यासाठी देशातील कानाकोपऱ्यांतून लाखो आंबेडकरी अनुयायी महाड चवदार तळ्यावर येऊन शतक महोत्सवी वर्षाचे साक्षीदार झाले आहेत. म्हणजे काल ऐतिहासिक भूमीवर भीम सैनिकांचा महासागर लोटला होता. राज्यातील अनके संस्था एकत्र येऊन या ऐतिहासिक घटनेची एक आठवण म्हणून विविध कार्यक्रम वर्षभर आयोजित करीत आहेत. काही

संस्थांनी त्या ठिकाणी जाऊन शतक महोत्सवी वर्षानिमित्ताने महाड क्रांतिदिन महोत्सवाचे आयोजन केले.

आपल्या राज्याच्या अर्थसंकल्पात राज्याचे मुख्यमंत्री आणि राज्याच्या अर्थमंत्री पदाचा कार्यभार सांभाळणारे देवेंद्र फडणवीस यांनी विधानसभेत भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या महाड चवदार तळे सत्याग्रहाच्या शताब्दी वर्षानिमित्त पायाभूत सोयीसुविधांचा विकास आराखडा तयार करण्यात येणार असल्याचे ६ मार्च २0२६ रोजी घोषित केले. तसेच महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या माध्यमातून महाड चवदार तळ्याचे सुशोभीकरण करण्यासाठी २५ कोटी रुपये निर्धीची तरतूद करण्यात आली आहे, तर महाराष्ट्र सरकारच्यावतीने या ऐतिहासिक स्थळाला ‘सामाजिक समतेचे प्रतीक’ म्हणून चवदार तळ्याचे सुशोभीकरण, जलशुद्धीकरण आणि पर्यटन सुविधा पुरविण्यासाठी शतक

महोत्सवी वर्षानिमित्ताने ५५.८0 कोटी रुपये विकास आराखडा तयार करण्यात येऊन तो राबविण्यात येणार आहे. तसेच लाखो आंबेडकरी अनुयायी चवदार तळे सत्याग्रहाच्या निमित्ताने येत असल्यामुळे त्यांची निवास व्यवस्था, आरोग्य सेवा, पिण्याचे पाणी, भोजन व्यवस्था, स्वच्छता व्यवस्थापन स्थानिक प्रशासनाच्या वतीने करण्यात आली. महाडमधील चवदार तळ्यावर पिण्याच्या पाण्याचा सत्याग्रह डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी करून चवदार तळे दलितांना पिण्याच्या पाण्यासाठी खुले करून दिले. आपल्या देशातील सामाजिक समतेचा हा पहिला सत्याग्रह आहे.

श्री.गणेश ..	राडा ..
आगतम् सुस्वागतम् आले आले गणपति क्षण क्षण भारावलेले जोवर राही अधिपती	इतकीद्यायची वर्गणी पावत्या सगरा फाडा हजारोत बोले सगळे अन्वधाकरणार राडा
उत्सवी उन्माद नको जागवू छान संस्कृती उत्साही प्रमाद नको अशीचं बनवूआकृती	दंडेल शाही धुमाकूळ सुशिक्षित गुंडाचवेढा विरोध जरासा करता चालतो तुंबळ बखेडा
खास छान घडवली पर्यावरण पुरक मुर्ती संरक्षित बनतो वृत्ती निरागस राहे प्रकृती	रस्त्यावर घाले मांडव भक्कम रस्त्यां फाडा अतिक्रमण ऐसीतैसी फुटपाथ सुध्दा फोडा
कलागुणांचा देव तो मिळत रहावी स्फुर्ती माझ्याआधी दुजा दे नित्य हो वचन पूर्ती	नगर सेवक आपलेचं कुणी न घालेल खोडा उद्घाटना येतीलंसाहेब भरवायचा मैत्रीचापेढा
संकटे येवो कितीही लाभो लढाया शक्ती निरपेक्ष सेवा घडावी ह्रदयी निर्मळ भक्ती	सामील सकल यंत्रणा सहजते सुटणार तिढा नृत्यांगना खासबोलवे शांतवे अश्रिल किडा
सकल संतु निरामय : सर्व भद्राणी पश्यंति जीवन सार्थकी होई मोक्ष लाभावा अंती	विरोधक नि सत्ताधारी सर्वाना एकत्रचं ओढा आमंत्रण सुखेस्विकारे प्रसिध्दीचा सर्वा ओढा
— हेमंत मुसरीफ पुणे ९७३0३0६९९६	परंपरा अन् सुसंस्कृती जाऊद्या सदहेतुस तडा सामान्यास नसतो कंठ टाकणार मिठाचा खडा
— हेमंत मुसरीफ पुणे ९७३0३0६९९६	- हेमंत मुसरीफ पुणे ९७३0३0६९९६

शेतकऱ्यांच्या कर्जमाफीतील अडचणी तातडीने सोडवा : राहुल लोणीकर

उस्वद येथे शेतकऱ्यांच्या तक्रारींची तत्काळ दखल; संबंधित अधिकाऱ्यांना फोनवरून दिल्या स्पष्ट सूचना

मंठा, प्रतिनिधी : मंठा तालुका दौऱ्यावर असताना उस्वद येथे शेतकरी बांधवांनी कर्जमाफीची रकम खात्यात जमा होण्यास येत असलेल्या अडचणी जालना जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे अध्यक्ष राहुल लोणीकर यांच्या निदर्शनास आणून दिल्या. शेतकऱ्यांच्या तक्रारींची तात्काळ दखल घेत लोणीकर यांनी संबंधित अधिकाऱ्यांशी फोनवरून संपर्क साधत

प्रलंबित प्रकरणांचा जाब विचारला. कर्जमाफीसाठी पात्र असतानाही काही शेतकऱ्यांच्या खात्यात रकम जमा होण्यास अडचणी येत असल्याची बाब शेतकऱ्यांनी राहुल लोणीकर यांच्यासमोर मांडली. यामुळे आर्थिक अडचणीचा सामना करवा लागत असल्याचेही शेतकऱ्यांनी सांगितले. यावर लोणीकर यांनी संबंधित अधिकाऱ्यांना तातडीने प्रकरणांची तपासणी

करण्याच्या सूचना दिल्या. कोणत्याही पात्र शेतकऱ्याला तांत्रिक अथवा प्रशासकीय कारणांमुळे कर्जमाफीच्या लाभापासून वंचित राहावे लागू नये. प्रलंबित प्रकरणांची

तातडीने दखल घेऊन आवश्यक प्रक्रिया पूर्ण करावी आणि संबंधित शेतकऱ्यांच्या खात्यात कर्जमाफीची रकम वर्ग करण्याची कार्यवाही करावी, अशा स्पष्ट सूचना राहुल लोणीकर यांनी अधिकाऱ्यांना दिल्या. शेतकऱ्यांची अडचण म्हणजे आपली अडचण शेतकरी बांधवांच्या अडचणी सोडविण्यासाठी तात्काळ निर्णय घेऊन तत्परतेने कार्यवाही करणे हीच

माझी भूमिका आहे. पात्र शेतकऱ्यांना त्यांच्या हक्काचा लाभ वेळेत मिळाला पाहिजे. यामध्ये कोणत्याही प्रकारची दिरंगाई सहन केली जाणार नाही, असे राहुल लोणीकर यांनी यावेळी स्पष्ट केले. दौऱ्यादरम्यान शेतकऱ्यांनी शेट मांडलेल्या प्रश्नावर लोणीकर यांनी जागेवरूनच संबंधित यंत्रणेशी संपर्क साधून कार्यवाहीच्या सूचना दिल्याने शेतकरी बांधवांनी समाधान व्यक्त केले.

गणपती बाप्पाचे आगमन उद्या होणार असून लोकांनी बाजारात गणपती घेण्यासाठी गर्दी केल्याची दिसून येत आहे व बाजारात विविध प्रकारच्या आकर्षक मुर्त्या ही लोकांचे मनमोहन घेत आहे

छायाचित्र किरण खानापुरे

गौरीचे आगमन म्हणजेच महालक्ष्मीचे आगमन अवघ्या पाच दिवसात घेऊन ठेवले असून लक्ष्मी यांचे आकर्षक व देखणे मुखवटे बाजारात दाखल झाले असून महिलांची खरेदी करण्यासाठी गर्दी दिसत असून विविध प्रकारच्या लहान लहान मूर्ती सुद्धा बाजारात उपलब्ध आहे.

श्री चक्रधर स्वामी अवतार दिनानिमित्त वनदेव मंदिरात प्रवेशद्वाराचे आमदार अर्जुनराव खोतकर यांच्या हस्ते भूमिपूजन सोहळा पार पडला

जालना :जालना शहरातील श्री चक्रधर स्वामी यांच्या चरणांकित स्थानाने पावन झालेल्या वनदेव मंदिर परिसरात श्री चक्रधर स्वामी अवतार दिनानिमित्त प्रस्तावित प्रवेशद्वाराचे भूमिपूजन आज उत्साहपूर्ण व भक्तिमय वातावरणात पार पडले. शिवसेना उपनेते तथा जालना विधानसभा मतदारसंघाचे आमदार अर्जुनरावजी खोतकर यांच्या शुभहस्ते या प्रवेशद्वाराच्या कामाचा विधिवत शुभारंभ करण्यात आला. श्री चक्रधर स्वामी अवतार दिनाचे औचित्य साधून वनदेव मंदिर परिसरात धार्मिक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी मंत्रोच्चार व विधिवत पूजा-अर्चा करून प्रस्तावित

प्रवेशद्वाराचे भूमिपूजन करण्यात आले. कार्यक्रमादरम्यान उपस्थित भाविकांनी श्री चक्रधर स्वामींचे दर्शन घेतले. त्यामुळे संपूर्ण मंदिर परिसरात भक्तिमय वातावरण निर्माण झाले होते. श्री वनदेव मंदिर हे श्री चक्रधर स्वामी यांच्या चरणस्पर्शाने पावन झालेले धार्मिक व ऐतिहासिक स्थळ म्हणून महानुभाव पंथीय भाविकांच्या श्रद्धेचे केंद्र आहे. या ठिकाणी विविध धार्मिक कार्यक्रमांसाठी भाविकांची नियमित वर्दळ असते. मंदिर परिसराच्या विकासाच्या दृष्टीने प्रवेशद्वाराचे काम महत्त्वपूर्ण ठरणार असून, यामुळे मंदिराची भव्यता आणि परिसराच्या सौंदर्यात निश्चित भर पडणार आहे. यावेळी बोलताना आमदार अर्जुनराव

खोतकर यांनी धार्मिक व ऐतिहासिक स्थळांचा विकास करताना त्यांच्या आध्यात्मिक आणि सांस्कृतिक वारशाचे जतन करणे गरजेचे असल्याची भावना व्यक्त केली. श्री चक्रधर स्वामी यांनी समाजाला दिलेला समतेचा, अध्यात्माचा आणि मानवतेचा संदेश पुढील पिढ्यांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी अशा पवित्र स्थळांचे संवर्धन व विकास आवश्यक असल्याचे त्यांनी सांगितले. वनदेव मंदिराच्या प्रस्तावित प्रवेशद्वारामुळे मंदिराची स्वतंत्र ओळख अधिक ठळक होण्यास मदत होणार आहे. मंदिरात येणाऱ्या भाविकांसाठी हे प्रवेशद्वार आकर्षणाचे केंद्र ठरण्यासोबतच परिसराच्या विकासाला नवी दिशा

देणारे ठरेल, अशी भावना यावेळी उपस्थित मान्यवर व भाविकांनी व्यक्त केली. श्री चक्रधर स्वामी अवतार दिनानिमित्त आयोजित या कार्यक्रमाला प.पू. महंत श्री. आकाश बाबाजी कोठी यांच्यासह महानुभाव पंथातील संत-महंत, शिवसेना पदाधिकारी, नगरसेवक, सामाजिक कार्यकर्ते, ज्येष्ठ नागरिक, स्थानिक नागरिक तसेच भाविक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. यावेळी **प.पू. म. आकाश बाबाजी कोठी, शिवसेना जिल्हा संपर्कप्रमुख भास्कर आंबेकर, शिवसेना संपर्कप्रमुख पंडितदादा भुतेकर, शिवसेना शहरप्रमुख विष्णू पाचफुले, विनीत सहानी, नगरसेवक श्रीकांत पांगारकर, रवी भुतेकर,

नगरसेवक सुनील पांगारकर, अमोल महाजन, पत्रकार गुलाब पाटील, डॉ. बळीराम बागल** यांच्यासह परिसरातील भक्तगण व ज्येष्ठ नागरिक उपस्थित होते. अवतार दिनानिमित्त मंदिरात दर्शनासाठी आलेल्या भाविकांनी धार्मिक कार्यक्रमात सहभाग घेतला. संत-महंतांच्या उपस्थितीमुळे

कार्यक्रमाला विशेष आध्यात्मिक महत्त्व प्राप्त झाले होते. श्रद्धा, भक्ती आणि धार्मिक वातावरणात पार पडलेल्या या सोहळ्याने जालना शहरातील महानुभाव पंथाच्या धार्मिक व सांस्कृतिक परंपरेला आणखी एक नवी जोड मिळाली. वनदेव मंदिराच्या प्रवेशद्वाराच्या भूमिपूजाने

मंदिर परिसराच्या विकासाच्या दिशेने महत्त्वपूर्ण पाऊल पडले असून, आगामी काळात हे प्रवेशद्वार भाविकांचे स्वागत करणारे आकर्षक प्रवेशद्वार म्हणून उभे राहणार आहे. या भूमिपूजन सोहळ्यामुळे महानुभाव पंथीय भाविकांमध्ये आनंदाचे वातावरण निर्माण झाले.

श्री चक्रधर स्वामी यांच्या अवतार दिनानिमित्त अभिवादन

जालना : महानुभाव पंथाचे संस्थापक व मानवतेचा संदेश देणारे श्री चक्रधर स्वामी यांच्या अवतार दिनानिमित्त जिल्हाधिकारी कार्यालयात नायब तहसिलदार सुनिता वैष्णव यांनी त्यांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करून अभिवादन करण्यात आले. यावेळी नायब तहसिलदार

एस. आर. लायडे, सहायक सहकार अधिकारी पी. आर. मोताळे, सहायक महसुल अधिकारी रविंद्र मगर, एस. आर. हेलगार, एस. जी. कुलकर्णी, अतुल केदार तसेच एस. ओ. खांडेभराड, एस.एस. भोकरे, सुनिल काळुंके आदी कर्मचारी उपस्थित होते.

पावसाने दगा दिला; पारेगाव तांडा येथील शेतकऱ्याने ३ एकर सोयाबीन उपटून फेकले! सुकलेल्या पिकात सोडल्या शेळ्या-बैल; जालन्यात बळीराजाची व्यथा पुन्हा ऐरणीवर

आज दिनांक १२ शनिवार रोजी सकाळी ११ वाजता मिळालेल्या माहितीनुसार जालना : गेल्या महिनाभरापासून पावसाने दडी मारल्याने जालना जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांसमोर पुन्हा एकदा गंभीर संकट उभे राहिले आहे. ऐन वाढीच्या काळात पावसाने पाठ फिरवल्याने सोयाबीन आणि कपाशीची पिके

सुकून वाळू लागली आहेत. पिके हातातून गेल्याचे स्पष्ट झाल्याने पारेगाव तांडा येथील शेतकरी रमेश सिताराम जाधव यांनी आपल्या तीन एकर शेतातील उभे सोयाबीन पीक उपटून फेकून दिले. एवढेच नव्हे, तर सुकलेल्या पिकांमध्ये शेळ्या आणि बैल चरण्यासाठी सोडून दिल्याचे हृदयद्रावक चित्र समोर आले आहे. यंदा

पावसाच्या अनिश्चिततेचा मोठा फटका खरीप पिकांना बसत आहे. सुरुवातीला पेरणी झाल्यानंतर पिकांची वाढ चांगली होईल, अशी अपेक्षा शेतकऱ्यांना होती. मात्र, गेल्या महिनाभरापासून पावसाने पाठ फिरवल्याने शेतातील ओलावा कमी झाला आणि उष्ण पिकांनी माना टाकण्यास सुरुवात केली. सोयाबीनचे

पीक अक्षरशः वाळून गेल्याने त्यातून उत्पादन मिळण्याची शक्यता मावळली आहे. रमेश जाधव यांनी मोठ्या कष्टाने आणि खर्च करून तीन एकरांत सोयाबीनची लागवड केली होती. मात्र, पावसाअभावी संपूर्ण पीक हातचे गेल्याने लागवडीचा खर्चही निघणार नसल्याची परिस्थिती निर्माण झाली

आहे. त्यामुळे अखेर त्यांनी स्वतःच उभे पीक उपटून फेकण्याचा निर्णय घेतला. शेतातील सुकलेले सोयाबीन जनावरांच्या चरण्यासाठी सोडून देण्याची वेळ त्यांच्यावर आली. पिके वाळली, खर्च बुडाला आणि उत्पन्नाची आशा मावळली, अशा तिहेरी संकटात परिसरातील शेतकरी सापडले आहेत. पावसाच्या प्रदीर्घ खंडामुळे आणखी किती क्षेत्रावरील पिकांचे नुकसान झाले आहे, याचा तातडीने प्रशासनाने आढावा घेण्याची गरज निर्माण झाली आहे.

दरम्यान, प्रशासनाने संबंधित भागातील वाळलेल्या व नुकसानग्रस्त पिकांचे तातडीने पंचनामे करावेत, तसेच बाधित शेतकऱ्यांना शासनाच्या निकषानुसार आर्थिक मदत व पीक नुकसानभरपाई जाहीर करावी, अशी मागणी परिसरातील शेतकऱ्यांकडून केली जात आहे. बळीराजाच्या डोळ्यांसमोर उभे पीक वाळत असताना प्रशासन आता तरी जागे होणार का? असा सवालही या घटनेमुळे उपस्थित होत आहे.

रुख्मणबाई देवीदास बोराडे यांचे निधन

जालना : बदनापूर तालुक्यातील हिवरा दाभाडी येथील प्रतिष्ठीत नागरीक देवीदास बोराडे यांच्या पत्नी श्रीमती रुख्मणबाई देवीदास बोराडे (वय ६७) यांचे गुरुवार १० सप्टेंबर रोजी अल्पशा आजाराने निधन झाले. त्यांच्या पश्चात पती देवीदास, मुले बाबासाहेब, शिवाजी, राजू, सुना, नातवंडे, असा मोठा परिवार आहे. त्यांच्या पार्थिवावर हिवरा दाभाडी येथील स्मशानभूमीत शोकाकुल वातावरणात अंत्यसंस्कार करण्यात आले. यावेळी नातेवाईक, गावातील नागरीकांसह पंचक्रोषीतील लोक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

गंगुबाई रंगनाथ टेकाळे यांचे निधन

जालना : बदनापूर तालुक्यातील हिवरा दाभाडी येथील प्रतिष्ठीत नागरीक श्रीमती गंगुबाई रंगनाथ टेकाळे (वय १०३) यांचे शनिवार १२ सप्टेंबर रोजी वृद्धापकाळाने निधन झाले. त्यांच्या पश्चात अवघितराव, गुलाबराव, प्रभाकर ही तीन मुले, हौसाबाई ही मुलगी, सुना, नातवंडे, पतवंडे असा मोठा परिवार आहे. त्यांच्या पार्थिवावर हिवरा दाभाडी येथील स्मशानभूमीत शोकाकुल वातावरणात अंत्यसंस्कार करण्यात आले. यावेळी नातेवाईक, गावातील नागरीकांसह पंचक्रोषीतील लोक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

पुढील दोन वर्षांत जालना जिल्ह्यातील पाचशे जिल्हा परिषद शाळांचा दर्जेदार विकास करा : आढावा बैठकीत पालकमंत्री ना. पंकजाताई मुंडे यांचे निर्देश

मुंबई, दि. १३- जालना जिल्ह्यातील जिल्हा परिषद शाळांचा दर्जा उंचावून विद्यार्थ्यांना गुणवत्तापूर्ण शिक्षणासह आवश्यक भौतिक सुविधा उपलब्ध करून करून देण्यासाठी सर्वसमावेश आराखडा तयार करावा. पुढील दोन वर्षांत जिल्ह्यातील पाचशे शाळांचा दर्जे दार विकास करण्याचे नियोजन करावे, असे निर्देश राज्याच्या पर्यावरण व पशुसंवर्धन मंत्री तथा जालना जिल्ह्याच्या पालकमंत्री पंकजाताई मुंडे यांनी आज दिले. नवीन वर्षात नवी शाळा' या संकल्पनेसह राज्याने आदर्श द्यावा असे काम करा अशा सूचनाही त्यांनी दिल्या. पालकमंत्री पंकजाताई मुंडे यांनी आज मंत्रालयात आयोजित बैठकीत जालना जिल्हा परिषद शाळांच्या विकासकामांचा

पुन्हा एकदा आढावा घेतला. जिल्हाधिकारी आशिमा मित्तल, जिल्हा परिषदेचे अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी शिरिष बनसोडे, मनपा आयुक्त अंजली शर्मा यांच्यासह विविध अधिकारी दूरदृष्ट्यप्रणालीद्वारे उपस्थित होते. यापूर्वीही १ सप्टेंबर रोजीच्या

बैठकीत पंकजाताई मुंडे यांनी जिल्हा परिषद शाळांचा आढावा घेऊन सूचना केल्या होत्या. त्यावेळी त्यांनी शाळांचा सर्वे करून अहवाल देण्याचे निर्देश दिले होते. आज त्यावर चर्चा करून त्यांनी महत्त्वपूर्ण सूचना केल्या. शाळांचा निधी

जागरूकतेने खर्च करा शाळा आणि अंगणवाड्यांच्या विकासासाठी जिल्हा नियोजन समितीच्या माध्यमातून उपलब्ध होणारा निधी नियोजनबद्ध, काटेकोर आणि परिणामकारक पद्धतीने खर्च करावा. शाळांमध्ये विद्यार्थ्यांसाठी आवश्यक शैक्षणिक सुविधा निर्माण करण्याबरोबरच विकासकामांचा दर्जाही उत्तम राखावा. जिल्ह्यातील शाळांचा विकास करताना आदर्श शाळेची संकल्पना डोळ्यासमोर ठेवावी. शाळांची आकर्षक रंगरंगोटी, उत्तम परिसर, आवश्यक पायाभूत सुविधा आणि दर्जे दार कामांवर भर द्यावा. जालना जिल्ह्यात विकसित होणाऱ्या या आदर्श शाळांचे अनुकरण राज्यातील तसेच इतर राज्यांतील शाळांनी करावे,

अशा गुणवत्तेचे काम झाले पाहिजे, अशी अपेक्षा त्यांनी व्यक्त केली. नवीन वर्षात नवी शाळा 'नवीन वर्षात नवी शाळा' ही संकल्पना घेऊन संबंधित यंत्रणांनी अभियान स्वरूपात काम करावे. शाळांच्या विकासकामांबाबत पुढील आढावा बैठक आणून स्वतः जालना येथे घेणार असल्याचेही त्यांनी सांगितले. यावेळी पंकजाताई मुंडे यांनी जिल्ह्यातील नावीन्यपूर्ण योजनांतर्गत सुरू असलेल्या विविध कामांचाही आढावा घेतला. या योजनांसाठी उपलब्ध निधी निर्धारित वेळेत खर्च करावा. मंजूर कामांना कोणत्याही प्रकारचा विलंब होणार नाही, याची दक्षता घेऊन ती गुणवत्तापूर्ण आणि वेळेत पूर्ण करायची, असे निर्देश शाळांनी संबंधित अधिकाऱ्यांना दिले.